

Науковий Вісник

ПОЛТАВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ
СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ УКРАЇНИ

1(11)2004

Серія

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

**Науковий вісник
Полтавського університету
споживчої кооперації України
Серія "Економічні науки"**

Розглядаючи Президії Вищої Атестаційної Комісії України "Науковий вісник" включено до "Переліку № 9 наукових журналів, в яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук"

Науковий вісник видається з березня 2000 р.
Виходить три рази на рік

Свідоцтво про державну реєстрацію серії **Економічні науки** КВ 5553 видане 17.10.2001 р. Державним комітетом інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України.

Головний редактор **Наукового вісника** -

О.О. Нестуля, доктор історичних наук, професор, ректор Полтавського університету споживчої кооперації України.

Заступники головного редактора:

В.Л. Косаріна, кандидат економічних наук, професор;

С.С. Ніколенко, доктор економічних наук, професор.

Відповідальний секретар - Л.М. Шимановська-Діанич, кандидат технічних наук, доцент.

Серія Економічні науки (випуск 7-й)

Червень 2004 р., № 1(11)

Редакційна колегія серії **"Економічні науки"**:

С.С. Ніколенко – доктор економічних наук, професор відповідальний редактор серії **"Економічні науки"**;

П.Ю. Балабан - кандидат економічних наук, доцент;

В.В. Гончаренко - доктор економічних наук, доцент;

О.М. Губачова - кандидат економічних наук, доцент;

В.П. Дубіщев – доктор економічних наук, доцент ПНТУ;

В.С. Жученко – доктор економічних наук, професор;

Л.В. Кривенко - доктор економічних наук, професор УАБС;

Б.Я. Кузняк - доктор економічних наук, професор ПДПУ;

І.А. Маркіна – кандидат економічних наук, доцент;

Н.І. Огуй - кандидат економічних наук, доцент;

В.О. Онищенко - доктор економічних наук, професор ПНТУ;

Ф.І. Хміль – доктор економічних наук, професор ЛКА;

А.Ф. Шевченко - доктор економічних наук, професор.

© Назва, концепція, зміст і дизайн **Наукового вісника** є інтелектуальною власністю Полтавського університету споживчої кооперації України і охороняється законом про авторські і суміжні права.

Матеріали друкуються мовою оригіналу.

При передруці посилання на **Науковий вісник** обов'язкове.

Літредактор **О.О. Яркова**.

Випусковий редактор **М.В. Філатов**.

Верстка **А.О. Палант**.

Коректор **Т.Р. Третяк**.

Дизайн обкладинки **М.Л. Шевченко**

Номер затверджено на засіданні Вченої ради Полтавського університету споживчої кооперації України, протокол № 5 від 20 травня 2004 р.

Комп'ютерний оригінал-макет виготовлено в редакційно-видавничому центрі Полтавського університету споживчої кооперації України. Здано до набору 23.04.2004 р. Підписано до друку 01.06.2004 р. Формат 64x80 1/8. Ум.-друк. арк. - 21,7. Обл.-вид. арк. - 25,68. Наклад: 300 екз.

Адреса редакції **Наукового вісника**

36014, м. Полтава, вул. Ковалія, 3. Тел (05322) 2-08-18, факс: (0532) 50-02-22. E-mail: nc@pci.poltava.ua.

Підготовлено до друку і видано редакційно-видавничим центром Полтавського університету споживчої кооперації України: 36014, м. Полтава, вул. Ковалія, 3. Зам. № 264.

За точність цифр, географічних назв, власних імен, бібліографії, цитат та іншої інформації відповідає автор.

Думка редакції не завжди співпадає з точкою зору авторів.

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ
УКРАЇНИ
м. ПОЛТАВА

НАУКОВИЙ ВІСНИК

ПОЛТАВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ УКРАЇНИ

ЗМІСТ

Функціонування економічної системи

А.Ф. Шевченко. Проблеми ефективності в економічній теорії	3
Г.П. Скляр. Соціальний капітал ідеальної (кооперативної) моделі бізнесу	7
Н.Б. Зюкова, В.М. Поліщук. Приоритетні напрями соціально-економічного розвитку (регіональний аспект).....	13
В.В. Похиллюк. Диференціація суспільства: шлях до зростання ефективної праці чи до зростання соціальної напруги	17
О.В. Шкурупій. Рух і використання інтелектуального капіталу: проблеми відносин країн постсоціалістичної трансформації з економічно розвинутими країнами	21
І.В. Осоченко. Регіоналізація і інтернаціоналізація як наслідки сучасних процесів глобалізації в світі	24
І.А. Артеменко. Кооперативна власність та її місце у ринкових трансформаціях в Україні	28
Л.А. Дмитриченко. Про понятійний апарат теорії структури суспільного виробництва	34
В.О. Шаповалов. Функції акціонерного капіталу в сучасних умовах	39
Т.В. Бакуменко. Специфіка формування обмінного курсу в країнах з перехідними економіками	43
Н.В. Коваленко. Валютні кризи і вплив глобалізації економічних процесів на формування і динаміку валютних курсів	49
О.М. Шевченко. Вибір моделі ринку цінних паперів в Україні – важливий напрям подальшого його розвитку	57
С.В. Степаненко. Сутнісні характеристики нової економіки. 60	
С.М. Гермашевський. Роль інформації та знань у формуванні структури конкурентних переваг національного господарства на початку XXI ст.	65

Економіка підприємства

П.Ю. Балабан, А.Ю. Рутгайзер. Підприємницька діяльність у споживчій кооперації: теоретичні аспекти	69
І.А. Маркіна, Л.П. Постава. Концептуальні підходи до сутності економічних ризиків та їх класифікації	74
О.В. Бондар. Концепція управління інноваційною діяльністю машинобудівних підприємств	79
О.М. Михайленко. Регіональні особливості стану основних засобів внутрішньої торгівлі	83
О.М. Лала. Контролінг як процес в управлінні	88

ФУНКЦІЇ АКЦІОНЕРНОГО КАПІТАЛУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

*В.О. Шаповалов.
Полтавський університет споживчої кооперації України.*

За роки економічних реформ в Україні було сформовано значний за своїми розмірами корпоративний сектор економіки, який представлено більш ніж 30 тис. акціонерних товариств. Але якість їх діяльності залишається вкрай незадовільною, результати руху акціонерного капіталу не справляють великих вражень.

Це можна пояснити тим, що історія вітчизняного акціонерного капіталу налічує трохи більше десяти років, тоді як світова практика функціонування цієї специфічної форми капіталу складає декілька сотень років. Відповідно і теоретичні надбання, які лежать в основі господарської практики, відрізняються за своїм змістом, структурою та обсягами. Звісно, в різних країнах акціонерний капітал має своє національне забарвлення, але це не повинно стати перешкодою при аналізі його особливостей для ефективного впровадження у вітчизняну практику.

Сучасні вітчизняні дослідження щодо акціонерного сектору української економіки акцентують свою увагу на проблемах ефективної акціонерної власності та корпоративного управління, залишаючи осторонь питання акціонерного капіталу. І практично не розкриваються функції акціонерного капіталу не лише в межах вітчизняної економіки, але й у загальному методологічному аспекті. Ми вважаємо це значним прорахунком, оскільки дослідження функцій акціонерного капіталу є важливим кроком для розуміння його суті.

Серед останніх досліджень вітчизняних науковців, які займаються питаннями акціонерного капіталу, можна відмітити роботи І. Бондар, П. Дем'яненка, О. Денис, О. Єранкіна, І. Рєвак, Л. Мамічева.

Так, Л. Мамічева акціонерний капітал розглядає в контексті відносин власності і в такому єднанні розрізняє функції інтегрування, індивідуалізації та соціалізації власності [8].

І. Бондар виділяє три функції капіталу акціонерного товариства: гарантійну, стартову і структурну [1].

Подібних поглядів дотримується О. Денис, яка крім зазначених функцій акціонерного капіталу виділяє також відтворювальну та стимулюючу функції, а також дві функції на макроекономічному рівні в країнах з розвинутою ринковою економікою – розподільчу та регулюючу [4].

І. Рєвак виділяє наступні функції акціонерного капіталу: по-перше, він є об'єктом права власності; по-друге, бере участь в емісії акцій; по-третє, дає змогу визначити ступінь участі засновника (акціонера) у прибутку та управляти діяльністю АТ; по-четверте, виступає джерелом одержання доходів; по-п'яте, забезпечує фінансування інвестиційних проектів; по-шосте, дає змогу акумулювати фінансові ресурси для налагодження та розширення виробничого процесу; по-сьоме, дає можливість використовувати ефект фінансового важеля; по-восьме, виступає надійним засобом захисту у випадку виникнення непередбачуваних ситуацій; по-дев'яте, може бути джерелом інвестування стратегічного або портфельного інвестора; по-десяте, відіграє роль барометра ділової активності та економічного стабілізатора на ринку цінних паперів [7]. Такі науковці, як П. Дем'яненко та О. Єранкін, взагалі не виділяють функції акціонерного капіталу, обмежуючись лише визначенням його сутнісних ознак [3, 5].

Проте ми вважаємо основним недоліком зазначених міркувань (що й породжує проблему) певну односторонність у розумінні природи акціонерного капіталу та його функцій. На нашу думку, вказані автори відстоюють лише позиції неокласичної школи економічної теорії і розглядають акціонерний капітал як елемент виробничої функції, тобто спираються у своїх дослідженнях на мікроекономічну теорію капіталу.

Крім цього, в економічній літературі практично не спостерігається теоретичних надбань, які розглядали б функції акціонерного капіталу в політекономічному напрямку; відсутні наукові дослідження щодо виконання акціонерною формою капіталу функцій за сучасних умов в тих країнах, у яких акціонерна історія має багатовікову практику. Це має принципове значення, особливо для країн з перехідною економікою, в яких становлення акціонерного сектора супроводжувалось численними прорахунками та помилками. Врахування світового досвіду щодо виконання акціонерним капіталом його функцій дасть можливість не допустити у вітчизняній практиці певних недоліків або принаймні послабити їх негативний вплив.

Вищесказане і зумовило предмет даної статті: оцінити функції акціонерного капіталу в сучасних

умовах ведення господарства. Для цього потрібно вирішити принаймні два основних завдання:

- по-перше, визначитись в методологічному плані, які функції виконує сучасний акціонерний капітал;
- по-друге, проаналізувати, як виконуються визначені функції у країнах з розвинутою економікою.

На нашу думку, функції акціонерного капіталу можна поділити на дві групи: загальні, характерні для будь-якої форми капіталу, та специфічні, породжені особливостями акціонерного капіталу.

Безперечним є той факт, що будь-яка форма капіталу функціонує у сфері суспільного виробництва. Не виключенням є і акціонерний капітал. Тому першою його функцією можна вважати *виробничу*. Адже процес суспільного виробництва постає як відношення праці, з одного боку, та засобів виробництва - з іншого. В сучасних умовах останні виступають переважно як капітал. Його акціонерна форма необхідна для того, щоб відбувався процес виробництва для створення нової вартості. Являючись все-таки пасивним елементом створення додаткової вартості, він – капітал - є невід'ємною умовою її привласнення. Виробнича функція акціонерного капіталу реалізується в процесі діяльності особливої форми підприємств – акціонерних товариств, які становлять головну продуктивну силу практично у будь-якій країні. І хоч їх кількість значно поступається приватним фірмам, але результати кругообігу акціонерного капіталу значно перевищують результати функціонування індивідуального капіталу. Так, кількість приватних фірм США у 1998 р. становила 17409 тис., а число корпорацій становило 4849 тис. Але поряд із цим обсяги виробництва продукції відповідно склали 918 млрд. дол. та 16543 млрд. дол. [11]. Тобто вічувається значна перевага акціонерного капіталу над некорпоративним сектором економіки США. Подібні тенденції спостерігаються і в інших країнах світу.

Проте акціонерний капітал функціонує не лише в інтересах всього суспільства, але й окремих суб'єктів – фізичних чи юридичних осіб – акціонерів. По відношенню до них акціонерний капітал виконує *збагачувальну* функцію. Власникам акціонерного капіталу важливими є не інтереси всього суспільства, а передусім їх власні потреби. Індивідуальний капітал, який зберігається в основному у сфері малого бізнесу, передбачає суміщення власника і підприємця в одній особі. Відповідно, і результат функціонування капіталу повністю привласнювався підприємцем – у вигляді підприємницького доходу та прибутку. Але процес усупільнення виробництва, розвиток продуктивних сил і виробничих відносин призводить до того, що акціонер уже не повною мірою персоніфікує підприємця. Тому він уже не може розраховувати на увесь прибуток акціонерного товариства. Акціонер буде отримувати лише частку від перетвореної додаткової вартості у вигляді дивіденду. Тобто, отримання дивідендів власниками акціонерного капіталу забезпечує йому виконання збагачувальної функції. У 2000 р. величина виплачених дивідендів

акціонерам США становила 397 млрд. дол. [11]. В Німеччині на виплату дивідендів у 1988 р. направлялось 17,6% від отриманих прибутків, у Великобританії – 34,5% [10].

Суб'єктом акціонерного капіталу виступає колективний, асоційований власник. Асоційована суть акціонерного капіталу зумовлює функцію *інтегрування*. "Інтегрування власності акціонерним капіталом здійснюються ... через об'єднання раніше відокремлених дрібних і найдрібніших коштів у великі кошти, які стають акціонерним капіталом" [8, С. 47]. Вказана функція найбільш точно відображає специфічність акціонерної форми капіталу. Вона проявляється з самого початку його існування, забезпечивши перетворення отриманих грошових коштів у фактори виробництва для створення умов самозростання вартості.

Інтегративна функція акціонерного капіталу позитивно вирішує і проблеми інвестування. Насамперед централізація капіталу дає можливість наростити масу фінансових ресурсів і збільшувати інвестиції у виробничі проекти, по-перше, за рахунок нарощування накопичуваних амортизаційних відрахувань. По-друге, збільшені масштаби прибутку дають можливість збільшити кошти, що йдуть у фонд накопичення. По-третє, об'єднання різних форм капіталу, представлених різними ринковими структурами, дає багатоступінчатий ефект використання грошових коштів. По-четверте, в результаті підвищення ролі регулюючого центру інтегрованих капіталів зростає рівень управління рухом грошових коштів, направлених на розширення, технічне переозброєння виробництва.

Поряд із функцією інтеграції акціонерний капітал виконує також функцію *акумулювання* вільних коштів, суть якої дещо відрізняється від інтегративної функції. Акціонерний капітал може збільшувати свої розміри не лише за рахунок створеної за його допомогою додаткової вартості або за рахунок інтеграції з іншими капіталами. Практика показує, що для реалізації окремих проектів в рамках корпорації таких джерел не завжди буде достатньо. Особливістю акціонерного капіталу є те, що він спроможний акумулювати додаткові кошти шляхом розміщення додаткових акцій серед потенційних інвесторів на необмежений строк. При цьому доходність капіталу буде в цілому залежати від результатів його функціонування і використання. Тобто, розмір дивіденду буде визначатись кінцевими результатами діяльності акціонерного товариства. Крім того, кошти від реалізації акцій, будучи залученими в загальний кругообіг акціонерного капіталу, не можуть бути вилучені з нього до тих пір, доки дотримуються об'єктивні економічні закони, такі, як закон вартості, закон попиту і пропонування тощо. Лише при порушенні певних умов, що знаходить свій прояв у банкрутстві та ліквідації корпорації, акціонерний капітал припиняє своє існування як соціально-економічне явище.

Реалізація функції акумулювання стикається з певним недоліком, а саме: неможливістю постійно-

го використання вказаного механізму для збільшення розмірів акціонерного капіталу. Пояснюється це тим, що багаторазовий випуск додаткових акцій може відштовхнути від товариства як ймовірних інвесторів, так і нинішніх власників, наводячи їх на думку про те, що підприємство неефективно використовує ресурси і уповільнює процес руху вартості. Тому кожна додаткова емісія акцій зменшує інвестиційну привабливість акціонерного товариства, що відбивається на ринковій оцінці акцій – відбувається зниження їх курсу і одночасно зменшення фіктивного акціонерного капіталу. Іншим недоліком є те, що необхідно враховувати поведінку інвестора, який лише тоді придбає акції, коли норма дивіденду перевищить норму позичкового капіталу. Практика розвинутих країн показує, що фінансування великих підприємств здійснюється, як правило, за рахунок внутрішніх джерел, а доля нововипущених акцій не перевищує 20% [10].

Акумуляуюча функція акціонерного капіталу породжує функцію *заощадження*. Це пояснюється тим, що явище додаткової емісії акцій необхідно також розглядати і з позицій власників грошових ресурсів. Як відомо, доход кінцевого використання домогосподарства поділяється на дві частини: споживання та заощадження. Якщо перша частина доходу витрачається в поточному періоді, то використання іншої відкладається на невизначений період. Перед суб'єктом постає в такому випадку дилема: яким чином розпорядитись цією частиною доходу, щоб одночасно не втратити і потенційних вигод? Звичайно, за умов нестабільної економічної кон'юнктури, заощадження будуть здійснюватись у мізерних розмірах і, як правило, не слугуватимуть для подальшого інвестування. Але якщо економіка знаходиться в більш-менш стабільному стані, то заощаджені кошти можуть бути використані за різними альтернативними варіантами: внески на депозитні рахунки, придбання облігацій, купівля акцій. Головним мотивом буде виступати норма очікуваного доходу.

Для того, щоб виконувалась заощаджувальна функція акціонерного капіталу, необхідно забезпечити отримання не просто доходу на акцію, а також дивіденду, який би перевищував депозитні ставки банків, купонні ставки по облігаціях тощо. Але така доходність акцій може бути досягнута лише за умов високорентабельної діяльності акціонерного товариства. Тобто, здійснення вказаної функції акціонерного капіталу вимагає від засновників товариства або існуючих керівників розробки таких проектів діяльності, таких бізнес-планів, які повинні забезпечити акціям товариства привабливість на ринку цінних паперів для купівлі їх власниками вільних грошових коштів. А це відбудеться лише у тому випадку, коли процес самозростання вартості (капіталу) відбуватиметься достатньо швидкими темпами, що має забезпечити перевищення норми дивіденду над процентною ставкою.

В розвинутих країнах світу доля акцій в активах домашніх господарств різна і коливається в

широких діапазонах. Найбільшу частку акції займають у населення Франції – 41,4%; США – 16,6%; Великобританії – 15,1%; Японії – 8,9%; Німеччини – 5,5% [10].

Функцією акціонерного капіталу, яка відображає реальне місце кожного акціонера в капіталі, прибутку і, що не менш важливо, в управлінні товариством, є *контрольна*. Іншими словами, зазначена функція акціонерного капіталу проявляється у ступені впливу на внутрішню політику товариства. Контрольна функція завжди привертає увагу акціонерів, оскільки від неї в значній мірі залежить політика управління в акціонерному товаристві, економічний розвиток і фінансова стабільність.

Контрольна функція тісно пов'язана з економічною реалізацією права власності на капітал. З одного боку, контроль є ключовим елементом у ринковому середовищі, який передбачає перерозподіл власності на користь більш ефективного власника. З іншого, контроль для самих власників означає отримання на підприємстві економічної влади та певного рівня самостійності при управлінні. У процесі перерозподілу майна на користь ефективного власника зацікавлені всі учасники ринку: від дрібних акціонерів компанії до держави, яка зацікавлена в стабільній і прибутковій діяльності акціонерного товариства.

Подальша тенденція концентрації і централізації капіталу призвела до того, що акціонерна форма капіталу, як одна з мобільних, давно переросла кордони національної економіки і вийшла на світову арену. Розвиток продуктивних сил приводить до того, що капітал вже не може стримуватись і далі в масштабах однієї країни. Вибираючи акціонерну форму, капітал проникає в інші держави і з національного стає міжнародним. В практичній діяльності це знаходить свій прояв у створенні транснаціональних корпорацій. Такі процеси обумовлені переважно можливістю і необхідністю переливу капіталу до країн з його дефіцитом, але де у надлишку є інші виробничі ресурси, проте які не можуть бути раціонально використані у процесі виробництва через недостачу грошового капіталу.

Так, за даними ООН, що традиційно вивчає діяльність ТНК, у середині 90-х років у світі функціонувало 40 тис. таких корпорацій. Вони контролювали за межами своїх країн до 250 тис. дочірніх компаній. ТНК контролюють до 40% промислового виробництва у світі, половину міжнародної торгівлі. Обсяг виробленої продукції на підприємствах ТНК щорічно перевищує 6 трлн. доларів [2].

Таким чином, на основі вище сказаного можна зробити висновок про те, що акціонерний капітал виконує також функцію *глобалізації* економічних процесів.

Розвиток та ускладнення акціонерних відносин в системі суспільного виробництва викликали появу функції акціонерного капіталу, суть якої полягає в тому, що за допомогою акцій полегшуються процеси *одержавлення та роздержавлення* економіки (в залежності від того, яку мету переслідують прав-

лячі кола тієї чи іншої країни). Поява вищезгаданої функції акціонерного капіталу зумовлена необхідністю проведення економічних реформ, направлених або на підсилення ролі держави, або ж приватновласницьких інтересів.

Наприклад, у Великобританії було націоналізовано Англійський банк (акції викупились за курсом, що в чотири рази перевищував номінал); вугільну промисловість з виплатою власникам викупу у розмірі 166 млн. фунтів стерлінгів; транспорт, зв'язок, галузі електроенергетики. В цей же період подібні процеси спостерігаються і у Франції, Італії, Німеччині. У Франції було націоналізовано чотири акціонерних банки, енергетичну компанію "Електриситі де Франс", газову компанію "Газ де Франс", Паризький аеропорт. У 80-ті роки було націоналізовано найбільші акціонерні банки і промислові групи [6].

З іншого боку акціонування досить інтенсивно використовується і у випадках роздержавлення та приватизації. Так, згідно даних Світового Банку найбільш широко використовуваним методом приватизації став продаж акцій окремим особам (в 44 країнах з 68, в т.ч. і в країнах "великої сімки"). На другому місці – відкритий продаж акцій (27 країн) [6].

Інтегративна функція акціонерного капіталу викликає появу іншої, досить негативної функції, а саме – монополізації економіки. Акціонерна форма капіталу стає дуже доречною для реалізації цього явища. Оскільки механізм створення акціонерного товариства показав, що він якнайкраще підходить для здійснення найбажанішої мрії будь-якого товаровиробника – стати монополістом у своїй галузі економічної діяльності. Звісно, що у випадку акціонування галузі власник капіталу не зможе привласнювати всю величину додаткової вартості, прийдеться поділяти її між усіма учасниками. Але враховуючи, що краще залишатись "друзями зі своїми конкурентами, ніж перебувати з ними в стані постійної економічної війни", можна припустити, що монополізація на основі акціонерного капіталу може відбутись з високою ймовірністю. Звичайно, такі процеси негативно відображаються на економічному розвитку країни, в якій володарюють монополні об'єднання, оскільки, контролюючи значні ресурси, монополії не завжди раціонально ними розпоряджаються. Тому такі явища знаходяться під контролем держави, яка повинна не допускати значної монополізації економіки і сприяти створенню конкурентного середовища. Але у підтримку акціонерного капіталу слід також відмітити той факт зі світової практики, що більшість акціонерних товариств, яких налічується сотні тисяч, не є монополіями. Але і не помітити того, що незначна кількість монополій є не корпораціями, також не можна. Тобто, іншими словами, сучасний монополістичний капітал є акціонер-

ним капіталом. А тому процеси об'єднання існуючих корпорацій в єдине ціле, повинні перебувати під чітким наглядом суспільства через різні його інституції.

Двома функціями акціонерного капіталу, які характеризують його сучасний стан, можна назвати *мотиваційну та соціалізуючу*. Суть першої функції зводиться до того, що до власників акціонерного капіталу залучаються наймані робітники компанії з метою підвищення продуктивності їх праці, що в свою чергу підвищить процеси самозростання вартості. Суть другої полягає у тому, що за допомогою певних механізмів вдається в певній мірі зняти протиріччя між найманими працівниками і власниками капіталу [9].

Підсумовуючи вищесказане і застосовуючи його до економіки України, можна прийти до висновку, що в нашій країні реалізації зазначених функцій стикається з численними перешкодами. В той час, коли у розвинутих країнах ці функції активно здійснюються, вітчизняний корпоративний сектор тільки починає виконувати їх. Наскільки ефективно – це предмет окремої статті, але успішне впровадження світового досвіду з високою ймовірністю позитивно відобразиться на стані українського акціонерного капіталу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бондарь И. Акционерный капитал и его инвесторы // Акционер. - 2001. - № 1. - С. 16-20.
2. Владимирова И.Г. Роль и место транснациональных корпораций в современной экономике // Менеджмент в России и за рубежом. - 1998. - № 2. - С. 70-84.
3. Дем'яненко П.В. Особливості формування акціонерного капіталу в Україні // Теорії мікро-макроекономіки. — К., 2002. — Вип. 11. — С. 58–64.
4. Денис О. Проблеми ефективного використання акціонерного капіталу в Україні // Регіональна економіка. - 2002. - № 2. - С. 215-223.
5. Єранкін О.О. Акціонерний капітал підприємств: формування і управління (за матеріалами бурякоцукрового підкомплексу АПК України): Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.07.02. — К., 2002. — 20 с.
6. Лозинский С.В., Праздничных Л.Н. Процессы трансформации собственности: мировой опыт // Менеджмент в России и за рубежом. - 1998. - № 2. - С. 32-35.
7. Ревак І.О. Акціонерний капітал в умовах ринкової трансформації економіки України: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.01.01. — Л., 2002. - 19 с.
8. Рибалкін В., Мамичева Л. Акціонерна власність – внутрішня основа формування й функціонування соціального ринкового господарства // Економіка України. - 1998. - № 2. - С. 45-52.
9. Шаповалов В.О. Акціонерний капітал та його зв'язок із мотивацією праці найманих робітників // Регіональні перспективи. - 2002. - № 3-4. - С. 239-241.
10. Штрейлінг Р. Рынок капиталов и корпоративный контроль в Великобритании и Германии // Politeconom. - 1998. - № 2. - С. 90-110.
11. Statistical Abstract of the United States: 2001. - <http://www.census.gov>.